

3. у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна;

4. у приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи.[2]

На практиці доволі часто виникають питання, що пов'язані з розміром відшкодування моральної шкоди. На жаль, ЦК залишає питання про встановлення розміру відшкодування моральної шкоди без належного правового врегулювання. Передбачено, що моральна шкода відшкодується грошми, іншим майном або в інший спосіб. Щодо розміру грошового відшкодування моральної шкоди, то законодавець зазначає, що його визначає суд залежно від характеру правопорушення, глибини фізичних та душевних страждань, погіршення здібностей потерпілого або позбавлення його можливості їх реалізації, ступеня вини особи, яка завдала моральної шкоди, якщо вина є підставою для відшкодування, а також з урахуванням інших обставин, що мають істотне значення.

За загальним правилом, нарахований розмір моральної шкоди відшкодовується одноразово, якщо інше не встановлено договором або законом. Наприклад, моральну шкоду, завдану каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, може бути відшкодовано шляхом здійснення щомісячних платежів.

Отже, проблема відшкодування моральної шкоди і, особливо, – визначення її розміру – на даний момент стоїть дуже гостро. Спостерігається відсутність єдиної концепції та єдиних механізмів призначення відшкодування та визначення певної грошової суми за певний вид страждань. Тому, необхідно на законодавчому рівні більш детально конкретизувати порядок визначення психотравмувальної ситуації та присудження відшкодування, а також встановити механізм визначення його розміру.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (в редакції від 12.04.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до конституції : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

2. Цивільний кодекс України: за станом на 18 жовтня 2012 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2012 . – 480 с.

3. Шимон С.І. Відшкодування моральної шкоди в договірному праві / Договірне право України. Загальна частина: навч. посібник / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОСЯГНЕНЬ СЕЛЕКЦІЇ В УКРАЇНІ

Діяльність, яка пов'язана з виведенням нового сорту будь-якої культурної рослини потребує великих затрат енергії, наполегливих пошуків, коштів, тривалого часу і великих зусиль. Цей процес досить дорого коштує, що потребує великих коштів на його здійснення, він залучає великі колективи висококваліфікованих спеціалістів. Може саме цим пояснюється те, що в Україні виведення нових сортів рослин не можна назвати успішним. З ряду показників Україна істотно відстає від країн з розвинутою ринковою економікою [3,с. 529].

Відносини, що виникають у зв'язку з виведенням, використанням, захистом, відчуженням нових сортів рослин, регулюються Законом України "Про охорону прав на сорти рослин" від 21 квітня 1993 р. У законі дано визначення таких понять як "сорт", "використання сорту", "запатентований сорт" та інших, пов'язаних з правовою охороною сортів рослин. Так, Реєстр сортів рослин України – це реєстр, до якого занесено сорти, допущені для господарського використання; Державний реєстр сортів рослин України – реєстр, до якого занесено сорти, права на які охороняються; виключна ліцензія – передача власником патенту або його правонаступником (ліцензіаром) права на використання сорту будь-якій особі (ліцензіату), включаючи продаж ліцензій на сорти третім особам; невиключна ліцензія – передача власником патенту або його правонаступником права на використання сорту будь-якій особі, за винятком продажу ліцензії на цей сорт третім особам [3,с. 530]. Отже, законодавство про рослини розрізняє два види сортів: сорти, що допущені до господарського використання, і сорти які захищені патентом, тобто запатентовані сорти.Об'єктом правової охорони вищезгаданий Закон про рослини визнає особисті немайнові права автора сорту, власника патенту або ліцензії. Перелік родів і видів рослин, на сорти яких видаються патенти, визначається Кабінетом Міністрів України. Отже, далеко не всі виведені нові сорти рослин підпадають

під правову охорону, а лише ті, які можуть бути визнані патентоспроможними.

Об'єктом права на сорт є селекційне досягнення у рослинництві, одержане штучним шляхом або шляхом відбору і таке, що має одну або кілька господарських ознак, які відрізняють його від існуючих сортів рослин. Відповідно до Закону про рослини сорт – це штучно відібрана сукупність рослин у межах одного і того ж ботанічного таксону з притаманними їм біологічними ознаками і властивостями, що характеризують їх спадковість, яка має хоч би одну відмінність від відомих сукупностей рослин того ж ботанічного таксону і може вважатися єдиною з точки зору придатності для відтворення сорту. Важливо, щоб новий сорт відповідав умовам патентоспроможності. Сорт визнається патентоспроможним і на нього видається патент, якщо він є новим та відповідає умовам відмінності, однорідності і стабільності [4, с. 349].

Суб'єктом правовідносин, що виникають у процесі створення і використання сорту рослин, може бути будь-яка фізична і юридична особа. Іноземні громадяни та юридичні особи можуть бути суб'єктами прав на сорти рослин в Україні за принципом взаємності. Суб'єктом права на сорт рослини може бути особа без громадянства, якщо вона постійно проживає в Україні. Суб'єктами прав на сорт рослини можуть бути спадкоємці та інші правонаступники автора сорту, а також держава. Автором сорту визнається громадянин, творчою працею якого створено цей сорт. Якщо сорт створено спільною творчою працею кількох осіб, усі вони визнаються співавторами виведеного нового сорту. Проте не вважаються співавторами ті особи, які не внесли особистого творчого вкладу у створення сорту. Особи, які надавали авторові (співавторам) лише технічну допомогу, матеріально чи організаційно сприяли виведенню сорту, оформленню матеріалів для одержання права на сорт, не визнаються співавторами. Але якщо кілька осіб вивели сорт незалежно одна від одної, то право на одержання патенту на сорт належить тій особі, чия заявка надійшла раніше до патентного відомства України.

Заявка на нову породу подається до Міністерства Аграрної політики та продовольства України, де вона підлягає обов'язковій експертизі. Після завершення експертизи приймається рішення про визнання пропозиції селекційним досягненням або про відмову у такому визнанні. Якщо пропозиція відповідає умовам патентоспроможності, в Державному реєстрі селекційних досягнень у галузі тваринництва України робиться відповідний запис і видається правоохоронний документ. Цим до-

кументом засвідчується авторство селекціонера і право власності на селекційне досягнення.

До відносин, пов'язаних з правами на селекційні досягнення і охороною цих прав, відповідно застосовуються норми про промислову власність. При цьому відповідні права та обов'язки патентного відомства здійснюються державним органом, на який покладено випробування та охорону селекційних досягнень. Використання селекційного досягнення у тваринництві іншими особами може мати місце лише на підставі договору [3, с. 532].

Література

1. Про насіння і садивний матеріал : Закон України від 26 грудня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 13. – Ст. 92.
2. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України в ред. від 17 січня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 23. – Ст. 163.
3. Дзера О.В., Кузнецова Н.С., Майданик Р.А., Цивільне право України: підручник / О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова, Р.А. Майданик // – К. : Юрінком Інтер, 2010-1176 с.
4. Погрібний О.О., Аграрне право України: підручник / О.О. Погрібний // – К. : Істина, 2007. – 448 с.

УДК 347.122(043.2)

Токар С.В.,
студент,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ

З набранням чинності Цивільного кодексу України значно зріс інтерес до наукових досліджень проблем застосування та способів захисту цивільних прав. З одного боку, такий інтерес зумовлений розширенням порівняно з ЦК УРСР 1963 р. переліку способів захисту цивільних прав, що, безумовно, розширило можливості особи захистити порушене або оспорюване право; з другого – виникла потреба як в теоретичному ос-